

Бадриддин Ҳилолӣ

САДУ ЯК ҒАЗАЛ

БАДРИДДИНИ ҲИЛОЛИ

САДУ ЯК ҒАЗАЛ

Душанбе
«Адиб»
2007

www.adib.tj

ББК 83,3 тоҷик х 83,3 (0) 9

Б – 16

Ба эҳтимоми
Муҳаррир

А.Мӯсоев
Б.Раҳимӣ

Ҳ – Бадриддини Ҳилолӣ. Саду як газал.
Душанбе, «Адиб», 2007. сах –104

Дар ин маҷмӯа, ки интиҳоб аз «Куллиёти осори
Ҳилолӣ» (Сталинобод 1957) мебошад, беҳтарин
газалҳои шоири ширинкломӣ асри XVI Бадриддин
Ҳилолӣ ҷой дода шудаанд.

X 4702540102 2007
M – 503

© Таҳияи А.Мӯсоев

www.km.tj

xxx

Эй нури Худо дар назар аз рӯйи ту моро,
Бигзор, ки дар рӯйи ту бинем Худоро.
То накҳати чонбахши ту ҳамроҳи сабо шуд,
Хосияти Исост дами боди саборо.
Пеши ту дуьо гуфтаму дашном шунидам,
Ҳаргиз асаре беҳтар аз ин нест дуьоро.
Он рӯз ки таълими ту мегуфт муаллим,
Бар лавҳи ту нанбишт магар ҳарфи вафоро?
Ҳарчанд ки хубон ҳама дар роҳи ту хоканд,
Ҳайф аст, ки бар хок ниҳӣ он кафи поро.
Мехостам осуда ба кунҷе бинишинам,
Болои ту ногоҳ барангехт балоро.
Гар ёр кунад майли Ҳилолӣ, ачабе нест,
Шоҳон, чӣ ачаб, гар бинавозанд гадоро?

www.kmt.tj

К И Т О Б Х О Н А М
Донишгоҳи таълими
Тоҷикистон
Б И Б Л И О Т Е К А
Технологияческогo университета
Таджикиста
ИНВ. № 19805

XXX

Ману бедории шабҳову шаб то рӯз ёрабҳо,
Набинад ҳеч кас дар хоб, ё Раб, инчунин шабҳо.
Кушодӣ то лаби ширин ба дашноми дуъогӯён,
Дуъо мегӯяму дашном меҳоҳам аз он лабҳо.
Худоро, ҷони ман, бар хоки муштоқон гузоре кун,
Ки дар хок аз таманноӣ ту шуд фарсуда қолабҳо.
Сяхрӯзони ҳичронро чӣ ҳосил бе ту аз хубон?
Ки рӯзи тираро хуршед мебояд, на кавкабҳо.
Муаллим, ғолибан, имрӯз дарси ишқ мегӯяд,
Ки дар фарёд мебинем тифлонро ба мактабҳо.
Шавад гар аҳли мазҳабро хабар аз машраби риндон,
Бигардонанд мазҳабҳо, биёмӯзанд машрабҳо.
Ҳилолӣ бо қади чун ҳалқа бошад хоки майдонат,
Ки кас нашносад ўро аз нишони наъли маркабҳо.

XXX

Ман кистам, то ҳар замон пеши назар бидам ту ро?
Гоҳе гузар кун сӯи ман, то дар гузар бидам ту ро.
Афтада бар хоки дарам, хуш он ки ойӣ бар сарам,
Ту зери по бинию ман болои сар бидам ту ро.
Як бор бидам рӯи ту, ҷонро чӣ сон таскин диҳам?
Таскин наёбад ҷони ман, сад бор агар бидам ту ро.
Аз диданат беҳуд шудам, биншин ба болинам даме!
То чашми худ бикшоюму бори дигар бидам ту ро.
Гуфтӣ, ки ҳар кас як назар бинад маро, ҷон медиҳад,
Эй ман ба ҷон дар хидматам, гар як назар бидам ту ро.
Сад бор оям сӯи ту, то ошно гардӣ, вале
Ҳаро бор аз бори дигар бегонатар бидам ту ро.
То кай Ҳилолиро ҷунин з-он моҳ медорӣ ҷудо?
Ё Раб, ки эй чархи фалак, зеру забар бидам ту ро.

xxx

Ҷон хуш аст, аммо намехоҳам, ки ҷон гӯям туро,
Ҳоҳам аз ҷон хушгаре бошад, ки он гӯям туро.
Ман чӣ гӯям, к-ончунон бошад, ки ҳадди ҳусни туст,
Ҳам ту худ фармо, ки чунӣ? То чунон гӯям туро.
Ҷони ман, бо он ки хос аз баҳри рафтан омадӣ,
Соате биншин, ки умри ҷовидон гӯям туро.
То рақибонро набинам хушдил аз ғамҳои хеш,
Аз ту бинам ҷавру бо худ меҳрубон гӯям туро.
Баски мехоҳам, ки бошам бо ту дар гуфтушунид,
Як сухангар бишнавам, сад дoston гӯям туро.
Қиссаи душвори худ пеши ту гуфтан мушкил аст,
Мушкиле дорам, намедонам чӣ сон гӯям туро?
Хуштар аз меҳр аст, ҳар ҷавре ки бо ман мекунӣ,
Моҳи ман, хуш нест, гар номехрубон гӯям туро.
Ҳар кучо рафтӣ, Ҳилолӣ, оқибат расво шудӣ,
Ҷойи он дорад, ки расвои ҷаҳон гӯям туро.

xxx

Гаҳ намак резад ба хум, гаҳ бишканад паймонаро,
Муҳтасиб то чанд дар шӯр оварад майхонаро?
Ҳар кучо як шаб зи сӯзи хеш гуфтам шаммае,
Шамъро бигдохтам, оташ задам парвонаро.
Қиссаи хичрони ман афсона шуд, ин ҳам хуш аст,
Пеши ӯ, шояд, рафиқе гӯяд ин афсонаро.
Ин ҳама бегонагӣ бо ошноён бас набуд?
К-ошнои хеш кардӣ мардуми бегонаро.
Аз Ҳилолӣ дигар, эй носех, хирадмандӣ мачӯ,
Беш аз ин таклифи хушёрӣ макун девонаро.

XXX

Тарки ёрї кардию ман ҳамчунон ёрам туро,
Душмани чонию аз чон дўсттар дорам туро.
Гар ба сад хори ҷафо озурда сози хотирам,
Ҳотири нозук ба барги гул наёзорам туро.
Қасди чон кардї, ки яъне даст кўтах кун зи ман,
Чон зи каф бигзораму аз даст нагзорам туро.
Гар бурун оранд чонамро зи хилватгоҳи дил,
Нест мумкин, чони ман, к-аз дил бурун орам туро.
Як-ду рўзе сабр кун, эй чони барлабомада,
З-он ки хоҳам дар хузури дўст биспорам туро.
Инчунин, к-аз савти мутриб базми айшат бар садост,
Мушкил, огоҳї шавад аз нолоаи зорам туро.
Гуфтаї: хоҳам Ҳилолиро ба коми душманон,
Ин сазои ман, ки бо худ дўст медорам туро.

✓

www.kiit.tj

xxx

Ёри мо ҳаргиз наёзорад дили ағёрро,
Гул саросар оташ аст, аммо насӯзад хорро.
Дигар аз бетоқатӣ хоҳам гиребон чок зад,
Чанд пӯшам синаи решу дили афғорро?
Бар мани озурда раҳме кун, Худоро, эй табиб,
Марҳаме неҳ, к-аз дилам берун барад озорро.
Рузи ҳаҷр аз хотирам андешаи васлат нарафт,
Орзуи сихҳат аз дил кай равад беморро?
Боғи ҳуснат тоза шуд аз дидаи гирёни ман,
Чашми ман оби диғар дод он гули рухсорро,
Ҳоли худ, гуфтӣ, бигӯ бисёру андак, ҳар чӣ ҳаст,
Сабри андакро бигӯям? ё ғами бисёрро?
Дидани дидори ҷонон давлате бошад азим,
Аз Худо хоҳад Ҳилолӣ давлати дидорро.

xxx

Ба чашми лутф гар бинӣ гирифторони расворо,
Ба мо ҳам гӯшаи чашме, ки расво кардай моро.
Пас аз мурдан нахоҳам сояи тубо, вале хоҳам,
Ки рӯзе соя ба хокам фитад он сарви болоро.
Ҳазар кун аз дами сарди рақиб, эй гунчаи хандон,
Ки аз боди ҳазон офат расад гулҳои раъноро.
Дило, то метавон имрӯз фурсатро ғанимат дон,
Ки дар олам намедонад касе аҳволи фардоро.
Ба ҳар ҷо по ниҳӣ, он ҷо ниҳам сад бор чашми худ,
Чӣ бошад, оҳ, агар як бо бар чашмам ниҳӣ поро?!
Чу дар бозори хусн аз як тараф пайдо шудӣ ногаҳ,
Харидорони Юсуф бартараф карданд савдоро.
Аҷаб дарде, ки фардо моҳи ман азми сафар дорад,
Бимирам кош имрӯзу набинам рӯи фардоро.
Маро гар аз таманнои ту ояд сад бало бар сар,
Зи сар берун нахоҳам кард ҳаргиз ин таманноро,
Зулоли Хизр бошад хоки поят, ҷойи он дорад,
Ки завқи хокбӯсӣ бар замин орад Масеҳоро,
Ҳилолиро чӣ ҳадди он, ки бар моҳи рухат бинад?
Ба ишқи нотамоми ӯ чӣ ҳочат рӯи зеборо?

xxx

Эй шӯх, бикӯш ошиқи хунинчигареро!
Шӯхӣ, бикун ин қор, ки қуштӣ дигареро.
Хоҳӣ, ки зи ҳар сӯ назаре сӯи ту бошад,
Зинҳор маранҷон дили соҳибназареро!
Рӯзе, ки дари фақр ба рӯям бикӯшоянд,
Аз олами боло бинамоянд дареро.
Сар хок шуд аз сачдаи он қофири бадқеш,
То чанд парастам зи Худо беҳабареро?
Аз ғӯшаи майхона бурен ой, Ҳилолӣ,
Шояд ки бибинем бути чилвагареро.

✓

www.kmit.tj

xxx

Нодида мекунӣ, чу фитад дида бар манат,
Ҷонам фидои дидану нодидакарданат.
Фардо, ки реза-реза шавад тан ба зери хок,
Бархезаму чу зарра дароям зи равзанат.
Бо он, ки рафт равшании чашм аз гамат,
Дорам ҳанӯз дӯсттар аз чашми равшанат.
Гар мекушӣ, намеравам аз сайдгоҳи ту,
Дасти ман асту ҳалқаи фитроки тавсанат.
Бар домани ту бодаи гулгун чакидааст?
Ё хуни мост он, ки гирифтаст доманат?
Мастию гардане чу суроҳӣ кашидаӣ,
Хуш он, ки дасти хеш дарорам ба гарданат.
Дигар туро чӣ бок, Ҷилолӣ, зи душманон?
К-он моҳ бо ту дӯст шуда, мурда¹ душманат.

xxx

Ин ҳама лола, ки сар барзада аз хоки ман аст,
Пораҳои ҷигари сӯхтаи чоки ман аст.
Дарди ушшоқ зи дармони касе беҳ нашавад,
Хосса дарде, ки насиби дили ғамноки ман аст.
Устухонҳои ман аз хоки дараҷ бардоред,
Боғи фирдавс чӣ ҷойи хасу хошоки ман аст?
Ҳама касро ба ҷамолаш назаре ҳаст, вале
Лоиқи чехраи покаш назари поки ман аст.
Боғбон чанд кунад пеши ман озодии сарв?
Сарви озод ғуломи бути чолоки ман аст.
Дӣ шунидам, ки яке хуни мусулмон мерехт,
Агар ин рост, ҳамон кофари бебоки ман аст.
Дӯстон, гар сари дармони Ҳилолӣ доред,
Шарбати заҳр биёред, ки тарёки ман аст.

xxx

◀ Рӯзи наврӯз аст, сарви гульузори ман кучост?
Дар чаман ёрон ҳама чамъанд, ёри ман кучост?
Гашта мардум ҳар яке имрӯз сайди чобуқе,
Чобуки сайдафкани мардумшикори ман кучост?
Нест як соат қарор ин чони беоромро,
Ё Раб, он ороми чони беқарори ман кучост?
Сӯхт аз дарди чудой дил ба уммеди висол,
Марҳами доғи дили уммедвори ман кучост?
Рӯзгоре шуд, ки дур афтодаам, охир бипурс,
К-он сияхрӯзу парешонрӯзгори ман кучост?
Буд умре бар сари кӯят Ҳилолӣ хоки роҳ,
Соате, эй мах, нагуфтӣ, хоксори ман кучост?

xxx

Бе ту ҳар рӯз маро моҳею ҳар шаб солест,
Шаб чунон, рӯз чунин, оҳ чӣ мушкил ҳолест!
Ҳаргизат нест бар аҳволи ғарибон раҳме,
Мо ғарибему ту бераҳм, ғариб аҳволест!
Гар фитад мардumi чашмам ба рухат, чехра мапӯш!
Ту ҳамон гир, ки ба рӯйи ту ин ҳам холест,
Қуръаи бандагии хеш ба номам задай,
Ин саодат аҷаб аст, ин чӣ муборак фолест!
Меравӣ тунд, кӣ боз ояму зорат бикӯшам,
Ин на тундист, ки дар куштани ман эҳмолест.
Моҳи ман сӯи Ҳилолӣ назар афканду гузашт,
Кавкаби толеъи ўро назари иқболест.

xxx

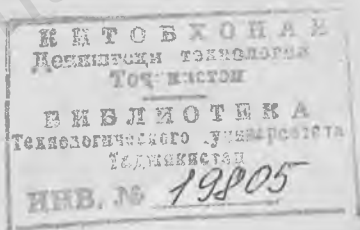
Гуфтӣ: Бигӯ, ки дар чӣ хаёлию ҳол чист?
Моро хаёли туст, туро дар хаёл чист?
Ҷонам ба лаб расид, чӣ пурсӣ зи ҳоли ман?
Чун қуввати ҷавоб надорам, суол чист?
Безавкро зи лаззати теғат чи оғаҳист?
Аз ҳалқташна пурс, ки оби зулол чист?
Гуфтам: Ҳамеша фикри висоли ту мекунам,
Дар ханда шуд, ки ин ҳама фикри муҳол чист?
Дардо, ки умр дар шаби ҳичрон гузашту ман
Оғаҳ наям ҳанӯз, ки рӯзи висол чист?
Чун ҳал намешавад ба сухан мушкilotи ишқ,
Дар ҳайратам, ки фоидаи килуқол чист?
Эй дам ба дам ба хуни Ҳилолӣ кашида теғ,
Мискин чӣ қард? Мӯчиби чандин малол чист?

2

XXX

Дар дилам чуз ғами ҳичрони ту диғар ғам нест,
Дар ғами ишқи ту моро хабар аз олам нест.
Хоки Одам, ки сириштанд, ғараз ишқи ту буд,
Ҳар кӣ хоки раҳи ишқи ту нашуд, одам нест.
Аз чунини ману ҳусни ту суҳан бисёр аст,
Қиссаи мову ту аз Лайлию Мачнун кам нест.
Ғар табибон зи пайи доғи ту марҳам созанд,
Кай ғузorem? Ки ин доғ кам аз марҳам нест.
Баски савдои ту дorem, ғами худмон нест,
Ғар аз ин пеш ғаме буд, кунун ин ҳам нест.
Ман, ки имрӯз ҳалоки дами чонбахши туам,
Дами Исо чӣ кунам? Чун дами ту ин дам нест.
Ғунҷаи хуррамӣ аз хоки Ҳилолӣ маталаб,
Ки сари равзаи ӯ чойи гули хуррам нест.

xxx

Ҳамчунин бераҳму сангиндил, ки ҷонони ман аст,
Кай дили ӯ сӯзад аз доге, ки бар чони ман аст?
Носеҳо, беҳуда мегӯй, ки дил бардор аз ӯ,
Ман ба фармони дилам, кай дил ба фармони ман аст?
Дар илочи дарди дил кӯшиш мефармо, эй табиб,
З-он ки ҳар дарде, ки аз ишқ аст, дармони ман аст.
Бедилонро нест ғайр аз чон супурдан мушките,
Он ҷӣ эшонрост мушкил, кори осони ман аст.
Ман кӣ бошам, то занам лофи ғуломӣ бар дараш?
Бандаи онам, ки давлатхоҳи султони ман аст.
Он, ки бар домони чокам таъна мезад, гӯ, бизан,
К-инчунин сад чоки дигар дар гиребони ман аст.
Ҳар ҷӣ мегӯяд Ҳилолӣ дар баёни зулфи ӯ,
Ҳасби ҳоли тирабахти дилпарешони ман аст.

xxx

Бархез, то ниҳем сари худ ба пой дӯст,
Чонро фидо кунем, ки сад чон фидои дӯст.
Дар дӯстӣ мулоҳазаи маргу зист нест,
Душман беҳ аз касе, ки намирад барои дӯст.
Ҳошо, ки ғайри дӯст кунад ҷо ба чашми ман,
Дидан наметавон дигареро ба ҷои дӯст.
Аз дӯст ҳар ҷафо, ки расад ҷойи миннат аст,
Зеро ки нест ҳеч вафо чун ҷафои дӯст.
Бо дӯст ошно шуда, бегонаам зи халқ,
То ошноӣ ман набувад ошноӣ дӯст.
Дар ҳалқаи сағони дараш меравам, ки боз
Аҳбоб сар зананд ба гирди сарои дӯст.
Дастӣ дуъо кушод Ҳилолӣ ба ҳазратат,
Яъне ба даст нест маро ҷуз дуъои дӯст.

xxx

Ҳар оташин гуле, ки бар атрофи хоки мост,
Аз оташи дилу ҷигари чок-чоки мост.
Доманкашон зи хоки шаҳидон газаштай,
Гарде, ки домани ту гирифтаст, хоки мост.
Соқи, бирав, ки бодаи гулранг бе руҳаш
Гар оби зиндагист, ки захри ҳалоки мост.
Пок аст ҳамчу домани гул чашми мо, вале
Домони ёр поктар аз чашми поки мост.
Дехқони солхурда, ки поянда бод, гуфт:
Ин аст оби Хизр, ки дар ҷӯйи токи мост.
Дармони мо маҷӯи Ҳилолӣ, ки дарди ишк
Хос аз барои ҷону дили дардноки мост.

xxx

Ишқбозӣ чӣ бало фикри хатое будааст,
Ишқ худ ишқ набудааст, балое будааст.
Кош бинанд худобехабарон хусни туро,
То бидонанд, ки моро чӣ Худое будааст.
Дар диёре, ки гули рӯйи туро парварданд,
Хуш бахорею фараҳбахш ҳавое будааст.
Аҳд кардӣ, ки вафо пеша кунам, чаҳд бикун,
То бидонам, ки дар ин аҳд вафое будааст,
Боғи фирдавс заминест, ки он чо рӯзе
Сарви гулпираҳане, тангқабое будааст,
Баъди мурдан ба сари турбати ман бинвисӣ.
Ки ин ачаб сӯхтаи бесарупое будааст,
Чораи дарди Ҳилолист балои гами ишқ,
Ишқро дард нагӯӣ, ки давое будааст.

XXX

Дорам шабе, ки дӯзах аз он шаб аломат аст,
Аз рӯзи ман мапурс, ки он худ қиёмат аст.
Ё Раб, тараҳхуме, ки зи санги ҷафои халқ
Мо дилшикастаему зи ҳар сӯ маломат аст.
Бар остони ишқ сари мо баланд шуд,
В-ин сарбаландӣ аз қади он сарвқомат аст.
Рафтган зи қӯйи ӯ караме буд аз рақиб,
Ин ҳам, ки рафту боз наёмад, каромат аст.
Собитқадам фитод Ҳилолӣ ба роҳи ишқ,
Ҷуро дар ин тариқ аҷаб истиқомат аст.

xxx

Шишаи май дур аз лабҳои майгун мегирист,
То дили худро даме холи кунад, хун мегирист.
Душ бар сӯзи дили ман гириҳо мекард шамъ,
Чашми ман он гириҳо меду афзун мегирист.
Он на шабнам буд дар айёми Лайли ҳар сабоҳ,
Осмон шаб то саҳар бар холи Мачнун мегирист.
Сел дар ҳомун, садо дар кӯҳ донӣ аз чӣ буд?
Аз ғами ман кӯҳ менолиду ҳомун мегирист.
Бар рухи зардам бибин хатҳои ашки сурхро,
Ин нишонҳост, ки имшаб чашми ман хун мегирист.
Шаб, ки мехондӣ Ҳилолирову мерондӣ ба ноз,
Дар дарун пеши ту механдиду берун мегирист.

xxx

Ин тозагул, ки мерасад, аз бўстони кист?
Нахли кадом гулшану сарви равони кист?
Боз ин ниҳоли тоза, ки сар мекашад ба ноз,
Сарви кашидақомату нозукмиёни кист?
Эй дил, зи тири абруи пурфитнааш манол,
Тираш ту худ мабин, бинигар, к -аз камони кист?
Дашномҳо, ки аз ту расонданд қосидон,
Донистам аз адои сухан, к-аз забони кист.
Гар афкананд пеши сагат баъди куштанам,
Донад зи бўйи дард, ки ин устухони кист.
Афсона шуд ҳадиси ман, охир шабе бипурс,
К-ин гуфтугӯ, ки мегузарад, достони кист?
Аз охи гарм сӯхт Ҳилолию кас нагуфт:
Дуде, ки бар фалак шуда, аз хокдони кист?

xxx

Агар савдои ишқ ин аст, ман девона хоҳам шуд,
Чӣ чойи ошно? К-аз хеш ҳам бегона хоҳам шуд.
Дамидӣ як фусун в-аз даст бурдӣ сабру хуши ман,
Худоро, тарки афсун кун, ки ман афсона хоҳам шуд.
Ғами ишқи туро чун ганҷ дар дил кардаам пинҳон,
Ба ин ганҷи ниҳонӣ сокини вайрона хоҳам шуд.
Шабе, к-аз рӯи оташнок маҷлисро барафрӯзӣ,
Ту шамъи чамъ хоҳӣ гашту ман парвона хоҳам шуд.
Маро кунҷи салоҳу хирқаи тақво намезебад,
Гиребончоку расво ҷониби майхона хоҳам шуд.
Ба даври он лаби майгун маҷӯ паймони зуҳд аз ман,
Сари паймон надорам, бар сари паймона хоҳам шуд.
Ҷилолӣ, ман на он риндам, ки аз мастӣ шавам беҳуд,
Агар беҳуд шавам, з-он наргиси мастона хоҳам шуд.

xxx

Ғаме, к-аз дарди ишқат бар дили ношод меояд,
Агар бо кӯх гӯям, кӯх дар фарёд меояд.
Дилам рӯзе, ки тарҳи ишқ меандохт, донистам,
Ки гар созам бинои сабр, бевунёд меояд.
Намедонам, чӣ бераҳм аст он султони маҳбубон?
Ки ҳар гаҳ дод хоҳам, бар сари бедод меояд.
Рақибо, гар туро андешаи мо нест, маъзурӣ,
Кучо бедардро аз дардмандон ёд меояд?
Туфайли бандагон ман ҳам қабул афтодаам, гӯё,
Ки аз ҳар ҷониб овози муборакбод меояд.
Ачаб хоки фараҳнок аст кӯйи майфурӯшонро,
Ки ҳар кас меравад гамгин, ҳамон дам шод меояд.
Чӣ нисбат бо рақибӣ сангдил мискин Ҳилолиро?
Намеояд зи Хусрав, он чӣ аз Фарҳод меояд.

www.kml.tj

xxx

З-он пештар ки чонон ногаҳ зи дар дарояд,
Аз шодии висолаш тарсам, ки чон барояд.
Носеҳ ба сабр моро бисёр хонд, лекин
Мо ошиқему аз мо ин кор камтар ояд.
Эй турки шӯҳ, боре дар сар чӣ фитна дорӣ?
К-аз шӯҳии ту ҳар дам сад фитна бар сар ояд.
Ҷуз акси худ, ки бинӣ з-оина гоҳ-гоҳе,
Мисли ту дигаре ку, то дар баробар ояд?
Гуфтӣ, ки бо ту ёрам, оҳ ин дурӯғ гуфтӣ,
В-ар з-он ки рост бошад, кай аз ту бовар ояд?
Бар гирди шамъи рӯят парвона шуд Ҳилолӣ,
Як бор гар биронӣ, сад бори дигар ояд.

xxx

Май хоҳаму кунче, ки ба чуз ёр набошад,
Ман бошаму вай бошаду агёр набошад.
Он чо асари раҳмати ҷовид тавон ёфт,
К-он чо зи рақибони ту осор набошад.
Ҳар чо, ки ҳабибест, ба паҳлуш рақибест,
Дар боғи ҷаҳон як гули бехор набошад.
Бар ман, ки гирифтори туам , раҳм мафармо,
Раҳм аст бар он кас, ки гирифтор набошад.
Мо хонахаробему надорем паноҳе,
Вайронаи моро дару девор набошад.
Тақсири вафо расми рақиб аст, аҷаб нест,
Ҳаргиз сағи девона вафодор набошад.
Бе ёр ба олам натавон зист. Ҳилолӣ,
Олам ба чӣ кор ояд, агар ёр набошад?

XXX

Чӣ ҳосил, гар ҳазорон гул дамад ё сад баҳор ояд?
Маро чун бо ту кор афтодааст, инҳо чӣ кор ояд?
Диламро боғу бўстон хуш намеояд, магар вақте
Ки ҷоме дар миён оранду сарве дар канор ояд.
Чу сӯи зулфи хубон рафт, сӯи мо наёяд дил,
В-агар ояд, сияхрӯзу парешонрӯзгор ояд.
Намеоям бурун аз бими расвой, ки метарсам,
Маро дар пеши мардум гирияи беихтиёр ояд.
Пас аз умре агар он тифли бадхӯ бигзарад сӯям,
Намегирад қароре, то дили ман дар қарор ояд.
Фузун аз доғи навмедӣ балое нест ошиқро,
Мабодо, к-ин бало пеши мани уммедвор ояд.
Ҳилолӣ, чун ту дарवेशию он маҳ хусрави хубон,
Туро аз ишқи ӯ фахр асту ӯро аз ту ор ояд.

xxx

Ҳаргиз он шӯх ба мо ғайри нигоҳе накунад,
Он ҳам аз ноз кунад гоҳею гоҳе накунад.
Меравам бар сари роҳаш ба умеди назаре,
Оҳ, гар бигзарад он шӯху нигоҳе накунад.
Ин ҳама нола, ки ман мекунам аз дарди фироқ,
Ҳеҷ мотамзадаи ҷомасиёҳе накунад.
Ҳосили ишқ ҳамин бас, ки асири ғами ӯ
Дил ба моле надихад, майл ба чоҳе накунад.
Зоҳидо, гар ҳаваси бодаю шоҳид гунаҳ аст.
Банда ҳаргиз натавонад, ки гуноҳе накунад.
Суи ҳар кас, ки бад-ин шаклу шамоил гузарӣ,
Кай тавонад, ки туро бинаду оҳе накунад?
Чун Ҳилолӣ шарафе ёфтам аз бандагӣят,
Кас чаро бандагии ҳамчу ту шоҳе накунад?

xxx

Лаъли чонбахшат, ки ёд аз оби ҳайвон медиҳад,
Зиндари чон меситонад, мурдари чон медиҳад.
Дил магар побастаи зулфи ту шуд, к-аз ҳоли ӯ
Бод меояд, хабарҳои парешон медиҳад.
Ё Раб, андар соғари даврон шароби васл нест,
Ё ба даври мо ҳама хуноби ҳичрон медиҳад?
Дур бодо чашми бад, к-имрӯз дар майдони хусн
Шаҳсавори ман саманди ноз ҷавлон медиҳад.
Нест дарди ишқи хубонро ба дармон эҳтиҷ,
Ғар табиб ин дард бинад, тарки дармон медиҳад.
Муҷиби ин гиряҳои талх медонӣ, ки чист?
Ишваи ширин, ки он лабҳои хандон медиҳад.
Эй аҷал, сӯйи Ҳилолӣ баҳри чон бурдан маё,
З-он ки ошиқ гоҳи мурдан чон ба ҷонон медиҳад!

xxx

Ғами бутон махӯр, эй дил, ки зор хоҳӣ шуд,
Агар азизи ҷаҳонӣ, ки хор хоҳӣ шуд.
Агар чу ман ҳаваси зулфи ёр хоҳӣ кард,
Зи ошиқони сияҳрӯзгор хоҳи шуд.
Ту аз тариқаи ёрӣ ҳамеша фориғу ман
Нишастаам ба умеде, ки ёр хоҳӣ шуд.
Чу дар вафои туам, бар дилам ҷафо маписанд,
Ки пеши аҳли вафо шармсор хоҳӣ шуд.
Кунун ба ҳусни ту кас нест аз ҳазор яке,
Ту худ ханӯз яке дар ҳазор хоҳӣ шуд.
Зи фикри кори ҷаҳон бори ғам ба сина манех,
Вагарна дар сари ин корубор хоҳӣ шуд.
Ҳилолӣ, аз пайи он шаҳсавори тунд марав,
Ки норасида ба гардаш, губор хоҳӣ шуд.

xxx

Ошиқон ҳарчанд муштоқи ҷамоли дилбаранд,
Дилбарон бар ошиқон аз ошиқон ошиқтаранд.
Ишқ менозад ба ҳусну ҳусн менозад ба ишқ,
Оре-оре, ин ду маънӣ ошиқи якдигаранд.
Дар гулистон гар ба пойи булбулон хоре халад,
Наварӯсони чаман сад ҷома бар тан медаранд.
Ҷони ширин бо лабат омехт гуё дар азал,
Ҷавҳари ҷони ману лаъли ту аз як гавҳаранд.
Эй рақиб, аз манъи мо бигзар, ки ҷонбозони ишқ
Аз сари ҷон бигзаранд, аммо зи ҷонон нагзаранд.
Мурдаму раҳме надидам з-ин бутони сангдил,
Ман намедонам мусуямонанд? Ё худ кофаранд?
Бо тани лоғар, Ҳилолӣ, аз гами хубон манол,
Тан агар бигдохт, боке нест, ҷон мепарваранд.

XXX

Биё-биё, ки дилу ҷони ман фидои ту бод!
 Саре, ки бар тани ман ҳаст, хоки пой ту бод!
 Дилам ба меҳри ту сад пора боду ҳар пора
 Ҳазор зарраву ҳар зарра дар ҳавои ту бод!
 Зи хона то бадар оию по ниҳӣ ба сарам,
 Сарам фитода ба хоки дари сарои ту бод!
 Туро ба бисмили ман гар ризост, бисмиллоҳ,
 Биё-биё, ки қазо тобеъи ризои ту бод!
 Муқассирам зи дуъо дар ҷавоби дашномат,
 Малоики ҳама афлок дар дуъои ту бод!
 Мабод он, ки раҳад ҳаргиз аз балои ту дил,
 Дар ин ҷаҳону дар он низ мубталои ту бод!
 Ба дард хӯй гирифтам, даво намехоҳам.
 Ҳамеша дар дили ман дарди бедавои ту бод!
 Чӣ лутф буд, рақибо, ки рафтӣ аз кӯяш,
 Бад-ин савоб, ки кардӣ, биҳишт ҷои ту бод.
 Агар Ҳилолии бечора дар ҳавои ту мурд,
 Барои мурдани ӯ ғам махӯр, бақои ту бод!

XXX

Қойи он аст, ки шоҳон зи ту шарманда шаванд,
Салтанатро бигузоранду туро банда шаванд.
Гар ба хоки қадамат сачда муяссар гардад,
Сарфарозони чаҳон чумла сарафканда шаванд.
Бар сари хоки шаҳидон агар афтад гузарат,
Куштаву мурда ҳама дар қадамат зинда шаванд.
Қамъи хубон ҳама чун кавкабу хуршед туй,
Ту бурун ой, ки ин қамъ пароканда шаванд.
Ҳеч завқе беҳ аз ин нест, ки аз ғояти шавқ
Чашми ман гиряду лабҳои ту дар ханда шаванд.
Гар ту он талъати фаррух бинамой рӯзе,
Тирарӯзон ҳама бо толеи фархунда шаванд.
Агар ин аст, Ҳилолӣ, шарафи пояи ишқ,
Ҳама кас толиби ин давлати поянда шаванд.

XXX

Ман ошиқи девонаву мастам, чӣ тавон кард?
Майхораву маъшуқа парастам, чӣ тавон кард?
Гар соғари сирӯза кашадам, чӣ тавон гуфт?
В-ар тавбаи чилсола шикастам, чӣ тавон кард?
Гӯянд, ки риндию хароботию бадном,
Оре, ба Худо, ин ҳама ҳастам, чӣ тавон кард?
Ман растаам аз қайди хирад, ҳеч мағӯед,
В-ар з-он, ки аз ин қайд нарастам, чӣ тавон кард?
Бархостам аз савмаъаи зуҳд саломат,
Дар кӯйи харобот нишастам, чӣ тавон кард?
Аҳдам ҳама бо пири муғон аст, Ҳилолӣ,
Гар бо дигаре аҳд набастам, чӣ тавон кард?

www.kml.tj

xxx

Дўстон, имшаб давои чони маҳзунам кунед,
Бар сарам афсонае хонеду афсунам кунед.
Нест андӯҳи маро бо дарди Мачнун нисбате,
Мешавам девона, гар нисбат ба Мачнунам кунед.
Лолагун шуд хирқаи садчокам аз хуноби ашк,
Шарҳи ин сурат ба шӯҳи чомагулгунам кунед.
Шаҳсавори ман ба сахро рафтаву ман мондаам,
3-ин гунаҳ аз шаҳр мехоҳам, ки берунам кунед.
Васфи қаддашро ба мизони хирад санчидаам,
Офарин ба эътидоли табъи мавзунам кунед.
Чашми пурхунам бибинеду мапурсед аз дилам,
Ҳолати дилро қиёс аз чашми пурхунам кунед.
Чун Ҳилолӣ дӯш бар хоки дараш чо кардаам,
Шояд аз имрӯз чо бар авчи гардунам кунед.

XXX

Гар касе ошиқи рухсори ту бошад, чӣ кунад?
Толиби давлати бедори ту бошад, чӣ кунад?
Шӯхию беҳабар аз дарди гирифтори ишк,
Дардманде, ки гирифтори ту бошад, чӣ кунад?
Эй табиби дили бемор, бигӯ, баҳри Худо,
К-он чигархаста, ки бемори ту бошад, чӣ кунад?
Гӯш бар гуфтаи аҳбоб тавон кард, вале
Ҳар киро гӯш ба гуфтори ту бошад, чӣ кунад?
Мекунад бе ту Ҳилолӣ ҳама шаб нолаву оҳ,
Нотавоне, ки дилаш зори ту бошад, чӣ кунад? ↘

XXX

Он камар бастану ханчар заданаширо нигаред,
Тарфи доман ба миён барзаданаширо нигаред.
Ҷониби гирияи ман чун нигарад аз сари ноз,
Ҳанда бар ҷониби дигар заданаширо нигаред.
Шӯхи ман маст шуду соғари май зад ба сарам,
Шӯхию мастию соғар заданаширо нигаред.
Чун ба он қомати раъно кунад оҳанги чаман,
Таъна бар сарву санавбар заданаширо нигаред.
Мункирон, охи ҷаҳонсузи Ҳилолӣ бинед!
Ҳар дам оташ ба ҷаҳон дарзаданаширо нигаред.

xxx

То силсилаи зулфи ту занчири чунун шуд,
Вобастагии ин дили девона фузун шуд.
Шарманда шуд аз акси ҷамолат маҳу хуршед,
В-аз орази ту синаи гул ғарқай хун шуд.
Хун шуд дили ман дам ба дам аз фурқати дилбар,
З-он рӯз раҳи дидаи хунбор бурун шуд.
Он ҷо, ки саборо гузаре нест, ки гӯяд
Ҳоли дили ин хаста ба дилдор, ки чун шуд?
Ҳарчанд қадат рост, Ҳилолӣ, чу алиф буд,
Аз бори ғами дӯст ба як бор чу нун шуд.

xxx

Дилам рафту ҷони ҳазин ҳам намонад,
Зи умр андаке ҳасту ин ҳам намонад.
Сарам хоки он дар шуду зуд бошад,
Ки гардаш ба рӯйи замин ҳам намонад.
Нишаста ба хун мардуми чашм, донам,
Ки дар хона мардумнишин ҳам намонад,
Чӣ ҳар дам ба ноз афканӣ чин дар абру?
Маноз, эй бути Чин, ки чин ҳам намонад.
Ҳилолӣ, агар нест чун ҳоли аввал,
Махӯр ғам, ки охир чунин ҳам намонад.

XXX

Дардмандам, гар маро дармон набошад, гӯ: мабош,
Дардмандони туро гар ҷон набошад, гӯ: мабош.
Гар гарибе бар сари кӯят бимирад, гӯ: бимир,
В-ар гадое дар дари султон набошад, гӯ: мабош.
Чанд рӯзе бо чамолат ишқи пинҳон бохтам,
Баъд аз ин, ин қисса гар пинҳон набошад, гӯ: мабош.
Ошиқи девонаам, сомони кор аз ман маҷӯ,
Ошиқи девонаро сомон набошад, гӯ: мабош.
Дар бутон дил бастаам, дигар маро бо дин чӣ кор?
Бутпарастам, гар маро имон набошад, гӯ: мабош.
Гар Ҳилолӣ аз сари кӯят ба зорӣ рафт, рафт,
Инчунин хоре дар он бӯстон набошад, гӯ: мабош.

Гар гузар афтад чу боли субҳ бар хоки манаш,
 Хамчу гард аз хок бархезам, битирам доманаш.
 Дар хавош гар равад зарроти хоки ман ба бод,
 Дар хаводори дароям зарравор аз раванаш.
 Он парирӯро чи локк кулбаи торики дил,
 Мардуми ҷашм аст, биншо нам ба ҷашми равшанаш.
 Гар шабе лутфи танаш бар пирахан зохир шавад,
 Аз хуши дигар нагунаҳад дар кабо пирохонаш.
 Аз латофат дам мазан, эй гул, ба он нозукбадан,
 З-он, ки гар дам мезани, озурда метардад танаш.
 То ба гардан фарки хунам, лида бар роҳи умед,
 Гар ба хунрезам наёмед, хуни ман бар гарданаш.
 Хок шуд мискин Хилоли дар раҳи он шаҳсавор,
 То лағалқуби ҷафо гардад чу наъли тавсанаш.

xxx

xxx

Омад баҳору хуш дилам аз рангу бўйи гул,
Он бех, ки май кашам ду-се рӯзе ба рӯйи гул.
Гул дидам, орзуи касе дар дилам фитод,
К-аз диданаш касе накунад орзуйи гул.
Ин дам, ки бўйи дилкаши гул медиҳад насим,
Бас дилкаш аст гашти гулистон ба бўйи гул
Хуш он, ки ёр бошаду ман дар ҳарими боғ,
Ман сӯйи ӯ назар фиғанам, ӯ ба сӯйи гул.
Дид он ду рух Ҳилолию осудадил нишаст
Аз чустучӯйи лолаву аз гуфтугӯйи гул.

xxx

Зоҳир накунам пеши рақибон алами дил,
Бо мардуми беғам натавон гуфт ғами дил.
Чо кун ба дилу дида, ки гайр аз ту нашояд
Султони саропардаи чашму ҳарамии дил.
Эй сабр, кучой, ки зи ҳад мегузарад боз
Бар дил ситами он маҳу бар ман ситами дил.
Пойи дилам афғор шуд аз хори раҳи ишқ,
Эй кош, дар ин раҳ нарасидӣ қадами дил.
Дар ишқи ту расвои чаҳон аст Ҳилолӣ,
Гоҳ аз ғами бисёру гоҳ аз сабри ками дил.

xxx

Бо ту хоҳам шарҳи ғамҳои дили маҳзун кунам,
Лек аз хӯи ту метарсам, надонам, чун кунам?
Чанд дорам дар фироқаш ҳолати назъи равон?
Кошкӣ, якборагӣ чонро зи тан берун кунам.
Ман ба ин дил бас намеоям, надонам чора чист?
То ба чанд афсона гӯям? То ба кай афсун кунам?
Гар ба домони фалак рӯзам, Ҳилолӣ, ашки худ,
Ранги зарди моҳро ҳамчун шафақ гулгун кунам. 2

xxx

Ёр омаду ман тоқати дидор надорам,
Аз худ гилае дораму аз ёр надорам.
Шодам, ки ғами ёр зи худ беҳабарам кард,
Боре хабар аз таънаи агёр надорам.
Гуфтам: Чу биёй, ғами худ бо ту кунам шарх,
Аммо чӣ кунам, тоқати гуфтор надорам.
Лутфи ту бувад андаку андӯҳи ту бисёр,
Ман худ гилаи андаку бисёр надорам.
Гу, халқ бидонанд, ки ман риндаму расво,
Аз ринди бадномии худ ор надорам.
Беқайдаму аз кори ҷаҳон фориғу мутлақ,
Кас бо ману ман ҳам ба касе кор надорам.
Ҳоли мани дилхаста хароб аст, Ҳилолӣ,
Озурда диле дораму ғамхор надорам.

XXX

То кай ба дарат ояму дилдор набинам?
Сад бор туро чўяму як бор набинам?
Гўё, ҳарами кўйи ту Каъбаст, дар он чо
Ҳарчанд равам, чуз дару девор набинам.
Донӣ, ки маро базмгаҳи айш кадом аст?
Чойе ки туро бинаму агёр набинам.
Имрӯз дар ин шаҳр диле нест, ки ўро
Дар доми болои ту гирифтор набинам.
Ў мераваду чамъи рақибон зи қафояш,
То шеваи он қомату рафтор набинам.
Хуршеди латофат рухи ёр аст, Ҳилолӣ,
Он рӯз мабодо, ки рухи ёр набинам.

xxx

Чилваҳои кади дилҷӯи туро банда шавам,
Нозуқиҳои гули рӯи туро банда шавам.
Бандаро бо сари ҳар мӯи ту меҳри дигар аст,
Бар сарат гардаму ҳар мӯи туро банда шавам.
Ғайр аз ин чора надорам пайи дахли кӯят,
Ки гуломони сари кӯи туро банда шавам.
Ту агар банданавозию вафоӣ кунӣ.
Ман ҳам аз рӯи вафо ҳӯи туро банда шавам.
Муддате шуд, чу гадоён ба дуё хостаам, ♪
Ки гадоёни дуогӯи туро банда шавам.
Моҳи ид аст, ҳилолӣ ҳама абруӣ кучост?
Чун Ҳилолӣ ҳама абруӣ туро банда шавам!

xxx

Агар чун хок поймолам кунӣ, хоки дарат гардам,
Ва гар чун гард бар бодам диҳӣ, гирди сарат гардам.
Кашӣ ханҷар, ки месозам ба дасти хеш қурбонат,
Чӣ лутф аст ин, ки ман қурбони дасту ханҷарат гардам.
Ту моҳи кишвари хуснию шоҳи лашкари хубон,
Гадои кишварат бошам, асири лашкарат гардам.
Пас аз мурдан чу дар парвоз ояд мурғи қони ман,
Чу мурғони ҳарам бар гирди қасру манзарат гардам.
Магасворам, ба талхӣ чанд ронӣ? Сӯи хешам хон,
Ки бар гирди лаби ширини ҳамчун шаккарат гардам.
Ҳилолиро ба ҳушёрӣ чӣ қойи таъна, эй соқӣ,
Бигардон соғари май, то ҳалоки соғарат гардам.

XXX

Агар хонӣ дарунам, бандаи ин хонадон бошам,
Ва гар ронӣ бурунам, чун сагон бар остон бошам.
Надонам бандаи рӯи ту бошам, ё саги кӯят,
Ба ҳар навъе ки меҳоҳӣ, бигӯ, то ончунон бошам.
Чӣ саг бошам, ки оям, устухоне хоҳам аз кӯят?
Вале хоҳам, қи аз баҳри сагонат устухон бошам.
Чу аз шавқи ту як шаб хоб дар чашмам намеояд,
Иқозат деҳ, ки шабҳо гирди кӯят посбон бошам.
Ғами ҳаҷри ту дорам, як замон аз васл шодам кун,
Чӣ бошад, ғам барояд, ман замоне шодмон бошам?
Қабои ҳусн пӯшидӣ, саманди ноз зин кардӣ,
Бинех по дар рикоб, эй умр, то ман дар инон бошам.
Маро гуфтӣ: Ҳилолӣ, дар ҷаҳон расво шудӣ охир,
Ман он беҳтар, ки дар ишқи ту расвои ҷаҳон бошам.

xxx

Худро нишони новаки бадхӯи худ кунам,
Рӯяш бад-ин баҳона магар сӯи худ кунам.
Ҷар мӯи ман ҳазор забон бод дар ғамаш,
То ман ҳикоят аз ғамн як мӯи худ кунам.
То дар ҳарими кӯи ту паҳлӯ ниҳодам,
Ҷар дам ҳазор айш зи паҳлӯи худ кунам.
Шабҳо, ки саргардон шавам аз соғари фироқ,
Болини худ ҳам аз сари зонуйи худ кунам.
Оинавор хок шудам аз ғубори ғайр,
Бошад, ки рӯи ӯ тарафи рӯи худ кунам.
Имшаб зи васли ғайр, Ҷилолӣ, ҳамӯш бош,
То ман сухан зи моҳи сухангӯи худ кунам.

Сатр 1992

xxx

Эй ки аз хубон муроди мо туй, мақсуд ҳам,
Чун туге ҳаргиз набудасту нахоҳад буд ҳам.
То ба савдои ту афтодем дар бозори ишқ,
Аз зиёни ҳарду олам фориғем, аз суд ҳам
Сузи худро чун ниҳон дорам? К-аз он рухсору зулф
Дар дил афтод оташу аз чон баромад дуд ҳам.
Баски бахти бад маро саргашта дорад чун фалак,
Аз фалак шодам ману аз бахти нохушнуд ҳам.
Гар дари ишрат ба рӯям гил нахоҳад кард ишқ,
Чашми ман гирён чаро шуд, чеҳра гардолуд ҳам?
Охир, эй ороми чонҳо, раҳмате фармо, ки ман
Синаи мачруҳ дорам, чони гамфарсуд ҳам.
Чун дили зори Ҳилолӣ бе ту афгон баркашид,
Чанг бар дарди дилаш дар нола омад, уд ҳам.

www.kmt.tj

XXX

Ё Раб, гами бераҳмии чонон ба кӣ гӯям?
 Чон аз гами ӯ сӯхт, гами чон ба кӣ гӯям?
 Не ёру на ғамхор, на кас махрами асрор,
 Ранҷурию махрумию ҳирмон ба кӣ гӯям?
 Ошуфта шуд аз қиссаи маң хотири чамъе,
 Дигар чӣ кунам, ҳоли парешон ба кӣ гӯям?
 Гӯянд табибон, ки бигӯ дарди худ, аммо
 Дарде, ки гузаштаст зи дармон, ба кӣ гӯям?
 Дарде, ки маро сохта расво, ҳама донанд,
 Доғе, ки маро сохта пинҳон, ба кӣ гӯям?
 Андӯхи ту ногуфтаву дарди ту ниҳон бех,
 Ин пеши кӣ зоҳир кунаму он ба кӣ гӯям?
 Халқе ҳама бо ҳам сухани васли ту гӯянд,
 Ман бекасам, афсонаи ҳичрон ба кӣ гӯям?
 Даври тараб, афсӯс, ки бигзашт, Ҳилолӣ,
 Даври дигар омад, гами даврон ба кӣ гӯям?

XXX

Чӣ ҳол аст ин, ки ҳар гаҳ дар ҷамолат як назар бинам,
Шавам беҳушу натвонам, ки як бори дигар бинам?
Зи ҳаҷрат тиратар шуд рӯзам аз шаб, лек меҳоҳам,
Ки ҳар рӯзи туро аз рӯзи дигар хубтар бинам.
Ту масти бодаи нозию ҳоли ман намедонӣ,
Намедонам, туро то чанд аз худ беҳабар бинам?
Ба кӯят ояму рӯят набинам, ваҳ, чӣ ҳол аст ин?
Ки он чо баҳри дидор ояму девору дар бинам.
Чунин к-аз меҳнату хорӣ фитодам дар нигунсорӣ,
Бинои умри худро дам ба дам зеру забар бинам.
Фиғон, к-аз гардиши гардун набинам ҳаргиз он маҳро,
Ва гар бинам, пас аз умре чу умраш дар гузар бинам.
Шаби ғам дида бастам, то набинам бе ту олабро,
Чӣ бошад, гар кушоям чашму ин шабро саҳар бинам?
Ҳилолӣ, гар бубинам осмонро зери пойи худ,
Чунон набвад, ки хоки остонаш зери сар бинам.

xxx

Мағу афсонаи Мачнун, чу ман дар анчуман бошам,
Аз ӯ боре чаро гӯяд касе, чойе ки ман бошам,
Касе афсонаи дарди маро чуз ман намедонад,
Аз он доим мани девона бо худ дар сухан бошам.
Бирав, зоҳид, ки ман коре надорам гайри май хурдан,
Маро бигзор, то машғули кори хештан бошам.
Чудо з-он сарвқад гар чониби бӯстон равам рӯзе,
Ба ёди қадди ӯ дар сояи сарви чаман бошам.
Чӣ сон пинҳон кунам розе, ки аз сад парда зоҳир шуд?
Магар вақте ниҳон монад, ки дар зери кафан бошам.
Маро қон кӯхи андӯх асту ман қон меканам, оре,
Туру чун лаъл ширин асту ман ҳам кӯҳқан бошам.
Ҳилолӣ, чун нампурсад маро ёреву ғамхоре,
Мани мискин ғарибам, гарчи доим дар ватан бошам.

xxx

Ба ёри бевафо умре вафо кардам, надонистам,
Ба уммеди вафо бар худ чафо кардам, надонистам.
Дилозоре, ки ҳаргиз дида бар мардум наяндозад,
Бо сони мардумаш дар дида чо кардам, надонистам.
Агар гуфтам, ки дорад ёри ман оини дилчуйи,
Маъозаллах, галат кардам, хато кардам, надонистам.
Балои ҷони ман он шӯху ман афтода дар кӯяш,
Дареғо, хона дар кӯйи бало кардам, надонистам.
Ба ҳар бегона бошад хӯйи ӯ аз ошно беҳтар,
Ба он бегона худро ошно кардам, надонистам.
Гирифтам он сари зулфу кашидам сад гирифторӣ,
Ба дасти хеш худро мубтало кардам, надонистам.
Ҳилолӣ, пеши он маҳ шармсорам з-ин ҳикоятҳо,
Дар ин маънӣ ба ғоят мочаро кардам, надонистам.

XXX

Он, ки аз дарди дили худ ба фиғон аст, манам,
В-он, ки аз зиндагии хеш ба ҷон аст, манам.
Он, ки дар ҳусн кунун шуҳраи шаҳр аст, туй,
В-он ки дар ишқи ту расвои ҷаҳон аст, манам.
Он, ки ҳар рӯз дил аз меҳри бутон баргирад,
Чун шавад рӯзи дигар, боз ҳамон аст, манам.
Он, ки дар савмаъа чил сол шаб оварад ба рӯз,
В-ин замон муътақифи дайри муғон аст, манам.
Дар ғамат гарчи ба якбор парешон шуда дил,
Он, ки сад бор парешонтар аз он аст, манам.
Ишқбозон ҳама бо ному нишонанд, вале
Он, ки дар ишқи ту беномунишон аст, манам.
Оқибат ҳамчу Ҳилолӣ шудам афсонаи даҳр,
Он, ки ҳар ҷо суханаш вирди забон аст, манам.

xxx

Ҳар шаб ба сари кӯйи ту аз пой дарафтам,
В-аз шавқи ту оҳе занаму беҳабар афтам.
Гар бори ғам ин аст, ки ман мекашам аз ту.
Биллоҳ, агар кӯҳ шавам, аз камар афтам.
Хоҳам назанӣ тиру ба теғам бинавозӣ,
То дар дами куштан ба ту наздиктар афтам.
Ман боз бар онам, ки ба бӯйи сари зулфат
Бархезаму дунболи насими саҳар афтам.
Эй шайх, ба меҳроб маро сачда мафармо,
Бигузор, Худоро, ки бар он хоки дар афтам.
Гумроҳии ман бин, ки дар ин марҳала ҳар рӯз
Аз водии мақсуд ба ҷойи дигар афтам.
Селоби сиришк аз мижа бикшод Ҳилолӣ,
Мапсанд, ки оғушта ба хуни дигар афтам.

xxx

Ба сад уммед ҳар дам гирди он девору дар гардам,
Басе уммедворам, оҳ, гар навмед баргардам.
Чӣ ҳусн аст ин, ки аз як диданат девона гардидам?
Биё, то бори дигар бинаму девонатар гардам.
Чу он маҳ фитна шуд дар шаҳр, ман ҳам оқибат рӯзе
Шавам овораву ҳар дам ба саҳрои дигар гардам.
Худоро, инчунин зуд аз сари болини ман мағзар,
Даме биншин, ки бархезам, туро бар гирди сар гардам.
Зи ҳар дар к -омадам дар кӯйи ту, ҳамчун сагам рондӣ,
Саги кӯйи туам, то чанд, ё Раб, дар ба дар гардам.
Хабар мепурсам аз чонон, вале ноғаҳ агар рӯзе
Аз ӯ кас то хабар гӯянд, ман аз худ беҳабар гардам.
Ҳилолӣ, чун сипаҳ ангехт ишқи он камонабрӯ,
Ба майдон ояму тири маломатро сипар гардам.

xxx

Хоҳам, ки ба зери қадамат зор бимирам,
Ҳарчанд кунӣ зинда, дигар бор бимирам.
Ман тоқати нодидани рӯи ту надорам,
Мапсанд, ки дар ҳасрати дидор бимирам.
Хуршеди ҳаётам ба лаби бом расидаст,
Он беҳ, ки дар он сояи девор бимирам.
Гуфтӣ, ки зи рашки ту ҳалоканд рақибон,
Ман низ бар онам, ки аз ин ор бимирам.
Донам, ки чаро хуни маро зуд нарезӣ,
Хоҳӣ, ки ба ҷон кандани бисёр бимирам.
Чун ёр ба сарвақти ман афтод, Ҳилолӣ,
Вақт аст, агар дар қадами ёр бимирам.

xxx

Гар ҷафое рафт аз ҷонон, ҷудой чун кунам?
Ман саги он остонам, бевафой чун кунам?
Баъди умре ошно гаштӣ ба сад хуни ҷигар,
Боз агар бегона гардӣ, ошноӣ чун кунам?
Рафтию дар меҳнати ҷон канданам андохтӣ,
Гар биёӣ, зинда монам в-ар наёӣ, чун кунам?
Зоҳидо, аз нуқлу май беҳуда манъам мекунӣ,
Ман, ки риндӣ карда бошам, порсой чун кунам?
Гуфтаӣ, то кай Ҳилолӣ зор нолод ҳамчу уд?
Чун гирифтарам ба ҷанге найнавоӣ чун кунам?

xxx

Мушкил, ки равад доғат ҳаргиз зи дили чокам,
То лола мағар рӯзе сар барзанад аз хокам.
Ҳар рӯз ба хунрезам оию рақиб аз пай,
З-он воқиъа хушҳолам, з-ин восита гамнокам.
Эй турки шикорафкан, шамшер мақаш ба ман.
Ё он ки пас аз куштан барбанд ба фитрокам.
Ин дида, ки ман дорам, олуда ба хун авло,
З-он рӯ, ки намедонӣ қадри назари покам.
То чанд Ҳилолиро дар оташи гам сӯзӣ?
Ман одамиям, ё Раб, ё худ хасу хошокам?

xxx

Дилам ба орзуи ҷонон намерасад, чӣ кунам?
Ба ҷон расиду ба ҷонон намерасад, чӣ кунам?
Мани заъиф бар онам, ки пираҳан бидарам,
Чу дасти ман ба гиребон намерасад, чӣ кунам?
Висоли ёр муҳолу ман аз фиروق малул,
Чу ин намераваду он намерасад, чӣ кунам?
Агарчи шоҳи бутон шуд зи рӯи ҳусн, вале
Ба доди ҳеч мусалмон намерасад, чӣ кунам?
Мағӯ, ки чанд ҳикоят кунӣ зи қиссаи ҳаҷр?
Чу ин фасона ба поён намерасад, чӣ кунам?
Ҳазор нома навиштам мани гадо, лекин
Яке ба ҳазрати султон намерасад, чӣ кунам?
Ҳадиси шавқи Ҳилолӣ, ки ҳасби ҳоли ман аст,
Ба гӯши он маҳи тобон намерасад, чӣ кунам?

XXX

Дўстон, ошиқаму ошиқи зорам, чӣ кунам?
Чора сабр аст, вале сабр надорам, чӣ кунам?
Рехт хуни цигар аз гўшаи чашмам якбор,
В-он цигаргўша наёмад ба канорам, чӣ кунам?
Эй табиб, ин ҳама заҳмат макашу ранҷ мабар,
Зор мемирам, агар қон насупорам, чӣ кунам?
Дардмандон ҳама аз сабр қароре гиранд,
Чун ман аз дарди ту бесабру қарорам, чӣ кунам?
Гар чу мурғони хазондида малулам, чӣ аҷаб?
Гул намебинаму озурдаи хорам, чӣ кунам?
Халқ гўянд: Ҳилолӣ, чӣ кунӣ гирия зор?
Гирия рӯ медиҳаду ошиқи зорам, чӣ кунам?!

xxx

Ҳар шабе гӯям, ки фардо тарки ин савдо кунам,
Боз чун фардо шавад, имрӯзро фардо кунам.
Чун маро савдоят аз рӯзи нахустин дар сар аст,
Пас ҳамон беҳтар, ки охир сар дар ин савдо кунам.
Эй хушо, к-аз беҳудиҳо сар ниҳам дар пойи ӯ,
Баъд аз он аз шарм натвонам, ки сар боло кунам.
Эй ки мегӯӣ, дили гумгаштаи худро бичӯ,
Ман, ки худ гум гаштаам, ӯро кучо пайдо кунам?
Ман киям, то аз ғулумони ту гӯям хешро,
Ман чӣ сағ бошам, ки дар хайли сагонат чо кунам?
Ошиқи мастам, Ҳилолӣ, маҷлиси риндон кучост?
То дилу чонро фидои сокии зебо кунам.

XXX

Ҳар хубие, ки аз ҳама хубон шунидаем,
Имрӯз дар шамоили хуби ту дидаем.
Мушкил ҳикоят аст, ки аз мочарои ишк
Ҳарфе нагуфтаему суханҳо шунидаем.
Моро ба роҳи ишқи ту орому хоб нест,
Аз беҳудист, гар нафасе оромидаем.
Ҳар кас гирифт коми дил аз меваи нишот,
Мо худ зи боғи айш гуле ҳам начидаем.
Риндем, май кашем, ҳамин аст кори мо,
Умре сабӯи маҷлиси риндон кашидаем.
Ҷоё расидаем, ки аз худ гузаштаем,
Аз худ гузаштаему ба ҷоё расидаем.
Ҳаргиз ба ҷониби маҳи навраст нангарем,
К-аз шавқи абрӯе чу Ҳилолӣ хамидаем.

Мансати ёраму он нест, ки бегона шавам,
 Лек метарсам аз он рӯз, ки дивоно шавам.
 Эй фалак, шамъи шабафрӯзи маро сӯйи ман ор,
 То ба фирди сари ӯ гардаму навроно шавам.
 Ман ҳамон рӯз, ки афсуни ту дидам, гуфтам,
 Ки ба бедории шабҳои гам афсона шавам.
 Аз дари хонакаҳу мадраса қорам накушуд,
 Баъд аз ин хокнишини дари майхона шавам.
 Дар сарам ҳаст, ки чун хок шавад қолиби ман,
 Ба ҳавои лаби майлунни ту паймона шавам.
 Наргиси масти тӯро хоби сабуҳ ни хама чист?
 Хез, то куштаи он наргиси мастона шавам.
 Бе маҳи хеш, Хилоли, чи қунама олафро?
 Ланҷ чун нест, чаро сокини вайрона шавам?

XXX

XXX

То умр бувад, дар ҳаваси рӯи ту бошам,
В-ар хок шавам, хоки сари кӯи ту бошам.
Фардои қиёмат наравам ҷониби тубо,
Дар сояи сарви қади дилчӯи ту бошам.
Хуш он, ки забон аз пайи дашном барорӣ,
Ман даст бароварда дуьогӯи ту бошам.
Паҳлӯи ту пайваста нишинанд рақибон,
То ман натавонам, ки ба паҳлӯи ту бошам.
Аз гамзаи ту соҳирӣ омӯзаму он гаҳ
Мӯйе шаваму дар хамаи гесӯи ту бошам.
Ҳар гаҳ ки ту аз ноз барӣ даст ба ҷавгон,
Хоҳам ҳама тан сар шаваму гӯи ту бошам.
Эй шохи гули тоза, манам булбули ин боғ,
Маъзурам, агар шефтаи рӯи ту бошам.
Рӯзе, ки фалак хонд маро ном Ҳилолӣ,
Меҳост, ки ман моили абрӯи ту бошам.

xxx

Гар ба хокам гузарад Юсуфи гулпираҳанам,
Бӯйи пирохани Юсуф шунаванд аз кафанам.
Ба фироқи ту гирифтортарам рӯз ба рӯз,
Кас ба ин рӯз гирифтор мабодо, ки манам.
Кӯҳи ғам гаштаму ҳар лаҳза канам синаи хеш,
Турфа ҳолест, ки ҳам кӯҳаму ҳам кӯҳканам,
Лаб бубастам зи сухан, эй гули хандон, ки мабод,
Мардумон бӯйи ту ёбанд зи ранги суханам.
Ҳар касе дар чамане ҳамнафаси симтанест
Ману кунчи ғаму дар сина ҳамон симтанам.
Накунам ёди баҳору наравам сӯи чаман,
Чӣ кунам? Дил накушояд зи баҳору чаманам.
Гар дилам рафт, Ҳилолӣ, зи пайи дӯст, равост,
Дил чӣ бошад, ки агар ҷон биравад, дам назанам.

XXX

Рузи ид аст, сари роҳгузоре гирем,
Мохрӯи ба каф орему каноре гирем.
Шоҳидон даст ба хуни дили мо карда нигор,
Мо дар ин ғам, ки кучо дасти нигоре гирем?
Гард хоҳам шудану домани он ёр гирифт,
То дар ин шева магар домани ёре гирем.
Беқарорему ба манзилғаҳи васл омадаем,
Ох, гар чарх нахоҳад, ки қароре гирем.
Мо ба ҷон сайди саворони камонабрӯйем,
Кушта гардем, ки фитроки саворе гирем.
Ошиқонему зи кори ҳама олам фориғ,
Мо на онем, ки ҳаргиз пайи коре гирем.
Ид шуд, хез, Ҳилолӣ, ки ба ишратғаҳи боғ
Ҷоми гулгун зи кафи лолаъузоре гирем.

xxx

Ба хоки ман гузаре кун, чу дар вафои ту мирам,
Ки зинда гардаму бори дигар барои ту мирам.
Ниҳодам аз сари худ як ба як ҳавову ҳавасро.
Ҳамин бувад ҳаваси ман, ки дар ҳавои ту мирам.
Туй, ки чони қаҳоне фазояд аз лаби лаълат,
Манам, ки ҳар нафас аз лаъли ҷонфизои ту мирам.
Ба ҳоли маргаму сӯйи ту омадан натавонам,
Ту бар сарам кадаме неҳ, ки зери пой ту мирам.
Дил аз қафои ту хун шуд, раво мадор, ки умре
Дам аз вафо занаму охир аз қафои ту мирам.
Рав, эй рақиб, зи кӯяш, ки тарки ҷон натвонӣ,
Ту ҷойи хеш ба ман дех, ки ман ба ҷои ту мирам.
Маро ба хорӣ аз ин дар марон ба сони Ҳилолӣ,
Гузор, то чу сагон бар дари сарои ту мирам.

xxx

Оҳам шуниду ранча шуд он моҳ, чун кунам?
Дигар намонд ҷойи нафас, оҳ чун кунам?
Тифл асту шӯху беҳабар аз дарди ошиқӣ,
Ҷӯро зи ҳоли хештан огоҳ чун кунам?
Хоҳам гаҳе ба хотири ӯ бигзарам, вале
Сангиндил аст, дар дили ӯ роҳ чун кунам?
Дар пойи ӯ бимурдаму қадрам нашуд баланд,
Ё Раб, зи дасти ҳиммати кӯтоҳ чун кунам?
Эй баҳти ман кучову таманнои васли ӯ.
Дарвешаму гадо, ҳаваси шоҳ чун кунам?
Гуфтӣ: Чарост пираҳанат чок ҳамчу гул?
Бӯйи ту дод боди саҳаргоҳ, чун кунам?
Гӯянд: Нола чист, Ҳилолӣ, ҳамӯш бош!
Бо кӯҳи дарду меҳнати ҷонкоҳ чун кунам?

XXX

Ёр бераҳм, ман аз дард ба чонам, чӣ кунам?
Ман чунин, ёр чунон, оҳ надонам, чӣ кунам?
Меравам гириякунон, наъразанон, синаканон,
Масту девонаву расвои чаҳонам, чӣ кунам?
Бе ту имрӯз ба сад ҳасрату ғам зистаам,
Оҳ, агар рӯзи дигар зинда бимонам, чӣ кунам?
Бе таҳаммул натавон чораи ишқи ту, вале
Мани бечора таҳаммул натавонам, чӣ кунам?
Чанд ғӯйи, ки Ҳилолӣ, дигар аз дард манол,
Ман аз ин дард ба фарёду фиғонам, чӣ кунам?

xxx

Хуш он маҷлис, ки чун рухсорат аз май лолагун бинам,
Туро пеши назар биншоному пеши ту биншинам.
Сухан чун бар забон ронӣ, забони ман зи кор афтад,
Забон чун бар лаб орӣ, бар лаб ояд ҷони ширинам.
Кашидӣ ханҷару гуфтӣ, ки хоҳам куштанат рӯзе,
Маро ин ваъда ҳочат нест, ман худ куштаи инам.
Қадам чун ранча фармудӣ, биё, осуда шав бо ман,
Ба чашми худ зи пойи нозукат озор барчинам.
Маро, эй тифли бадхӯ, аз дари мактаб марон дигар,
Ки ҷон бар лаб расида, гӯш бар овози оминам.
Хароб афтодаам бар бистари марг аз шаби ҳичрон,
Агар хоҳӣ, ки бархезам, биё, биншин ба болинам.
Маро гуфтӣ: Ҳилолӣ кист, саргардон ба кӯйи мо?
Гадои мустамандам в-аз дуъогӯени мискинам.

XXX

Зи сӯзи сина кабодам, зи сели дида харобам,
 Ту шамъи базми касонию ман дар оташу обам.
 Маро укубати ҳаҷри ту беҳтар аз ҳама шодист,
 Ту роҳати дигарон шав, ки ман барои азобам.
 Ба дигарон манишину ба ҷони ман мазан оташ,
 Маро масӯз, ки ман худ бар оташи ту кабодам.
 Агар барои ҳалоки ман аст нозу итобат,
 Биёву қатл кун эйдун, ки мустаҳиққи итобам.
 Саволи бўса намудам, вале ту лаб накушудӣ,
 Сухан ба арз расиду дар интизори ҷавобам.
 Ба гирди ту рӯйи ту парвонаам, ки шамъи муродӣ,
 Агар ту рӯй битобӣ, ман аз ту рӯй натобам.
 Ба қадри хоки раҳ аз ман касе ҳисоб нагирад,
 Ба кӯйи дӯст, Ҳилолӣ, бибин, ки дар чӣ ҳисобам?

xxx

Ёр гуфт: Аз мо макун қатъи назар. Гуфтам:
Ба чашм!

Гуфт: Қатъан ҳам мабин сӯи дигар. Гуфтам:
Ба чашм!

Гуфт: Бо мо дӯстӣ мекун ба дил. Гуфтам: Ба чон!

Гуфт: Роҳи ишқи мо мерав ба сар. Гуфтам:
Ба чашм!

Гуфт: Бо чашмат бигӯ, то дар миёни мардумон
Сӯи мо ҳар дам наяндозад назар. Гуфтам:
Ба чашм!

Гуфт: Агар бо мо сухан дорӣ, ба чашми дил бигӯ,
То нагардад гӯши мардумро хабар. Гуфтам:
Ба чашм!

Гуфт: Агар хоҳад дилат з-ин лаъли майгун хандае.
Гиряҳо мекун ба сад хуни чигар. Гуфтам:
Ба чашм!

Гуфт: Агар хоҳӣ губори фитна биншинад зи роҳ,
Барфишон обе ба хоки раҳгузар. Гуфтам:
Ба чашм!

Гуфт: Агар дорад, Ҳилолӣ, чашми гирёнат губор,
Кухли биной бикаш з-ин хоки дар. Гуфтам:
Ба чашм!

xxx

Баҳор мерасад, аммо баҳорро чӣ кунам?
Чу нест гулрухи ман, лолазорро чӣ кунам?
Ба ихтиёр тавонам, ки роз накшоюм,
Фигону нолаи беихтиёрро чӣ кунам?
Агарчи рӯйи ту хуршедвор чилванамост,
Сиёҳрӯйии шабҳои торро чӣ кунам?
Қарори ошиқи бедил ба сабр бошаду бас,
Чу сабр нест, дили беқарорро чӣ кунам?
Ҳилолӣ, ин ҳама ғамро тавон кашид, вале
Ғами ғарибию ҳичрони ёрро чӣ кунам?

xxx

Пушту паноҳи ман буд девори дилбари ман,
Аз гиря бар сар афтод, эй хок бар сари ман!
Лайлӣ кучову ҳуснат, Мачнун кучову ишқам?
Не он муқобили ту, не ин баробари ман.
Ман монда даст бар сар аз нолаи дили худ
Дил монда пой дар гил аз дидаи тари ман.
Хобам чӣ гуна ояд? К-аз чашму дил ҳама шаб
Бошад дар обу оташ болину бистари ман.
Тоби чафо надорам, эй вой, агар аз ин пас
Тарки ситам насозад турки ситамгари ман,
Эй бод, агар бибинӣ хубони сарвқадро,
Арзи ниёзи ман кун бо нозпарвари ман.
Чуз кунчи гам, Ҳилолӣ, ҷойи дигар надорам,
Ман подшоҳи ишқам, ин аст кишвари ман.

xxx

Ман хоки пойи ту, эй сарви нозпарвари ман,
Ки чуз ҳавои висоли ту нест дар сари ман.
Ба роҳи ишқи ту хоқам, тариқи ман ҳамин аст,
Дар ин тариқ набошад касе баробари ман.
Ғами ту дар дили тангам нишасту мунфаъилам,
Ки нест лоиқи \bar{u} кулбаи муҳаққари ман.
Зи чилваи суману сарв дил найсояд,
Кучост сарви сиҳикомату суманбари ман?
Зи турки масти ман, эй зоҳидон, канора кунед,
Ки нест ҳеч мусалмон ҳарифи кофари ман.
Ҳазар кунед, рақибон, зи теги мижгонам,
Ки дардмандаму хун мечакад зи ханҷари ман.
Итоб карду чафо низ мекунад, ҳайҳот,
Ҳанӯз то чӣ кунад толеи ситамгари ман.
Ҳилолӣ, аз майи ишрат маро насибе нест,
Магар ба хуни чигар пур кунанд соғари ман.

xxx

Дил хун шуд аз умеду нашуд ёр ёри ман,
Эй вой бар ману дили уммедвори ман.
Аз чаври рӯзгор чӣ гӯям? Ки дар фироқ
Ҳам рӯзи ман сияҳ шуду ҳам рӯзгори ман.
Наздик шуд, ки хонаи умрам шавад хароб,
Раҳме бикун, вағарна хароб аст кори ман.
З-ин пеш сабр буд диламро қарор низ,
Ё Раб, кучо шуд он ҳама сабру қарори ман?
Эй сели ашк, хоки вучудам ба об деҳ,
То бар дили касе нанишинад ғубори ман.
Гуфтӣ: Бирав Ҳилолию сабр ихтиёр кун,
Вах, чун кунам, ки нест ба даст ихтиёри ман.

xxx

Иди курбон шуд, биё, ошиққушӣ бунёд кун,
Дармандонро ба марги нав муборақбод кун!
Гуфтаӣ: Дар дини мо расми фаромӯшӣ хатост,
Чун кунӣ аз мо фаромӯш, ин суханро ёд кун!
Бо ман огози такаллум кардию беҳуд шудам,
То зи аввал бишнавам, бори дигар оғоз кун!
Зинҳор, эй дил, чу он султони хубон даррасад,
Холи моро арза дех, гар нашнавад, фарёд кун!
Эй фалак, з-он сангҳо гар нақши Ширин канда шуд,
Гар тавонӣ, зеби рӯи турбати Фарҳод кун.
Тарки ҷон гуфтему бедодат ханӯз охир нашуд,
Охир, эй султони хубон, тарки ин бедод кун!
Эй парипайкар, Ҳилолӣ аз ғамат девона шуд,
Ғар навозиш мекунӣ, уро ба санге шод кун!

XXX

То ба кай тунд шавӣ баҳри чафои дили ман?
Чанд рӯзе ба вафо кӯш барои дили ман.
Гар ту медоштӣ ин оташи пинҳон, ки марост,
Дили бераҳми ту месӯхт, чӣ ҷои дили ман?
Ҳошалиллаҳ, ки дилам тарки ту гуяд ба ҷафо,
Қ-аз ҷафоҳои ту беш аст вафои дили ман.
З-он ду гесӯи диловез чӣ имкони гурез?
Қи ду занҷир ниҳоданд ба пой дили ман.
Ҳар табибе, ки хабар дошт зи бемории ишқ,
Ғайри васли ту нафармуд давои дили ман.
Дил гирифтори балоест, Ҳилолӣ, ки мапурс,
Кас гирифтор мабодо ба балои дили ман. ↙

XXX

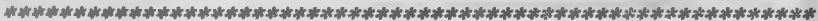
Хуш он, ки дар ҳама рӯи замин ту бошию ман,
Ба чуз ману ту набошад, ҳамин ту бошию ман.
Баҳор мерасад, оё бувад ки дар чамане
Нишаста пойи гулу ёсумин ту бошию ман?
Шудӣ ба бог, ки он чо хуш аст маҷлисӣ май,
Бале хуш аст, агар ҳамнишин ту бошию ман.
Махон ба чилвағаи нози худ рақибонро,
Ҳамин бас аст, ки эй нозанин, ту бошию ман.
Хуш аст ҳамсафарӣ бо ту, хоса он вақте
Ки гар ба Рум равам ё ба Чин, ту бошию ман.
Баҳор омаду кушт ин ҳавас зи шавқ маро,
Ки бар канори гулу ёсумин ту бошию ман.
Мағӯ, ки умри Ҳилолӣ гузашт бо дигарон,
Аз ин чӣ бок, агар баъд аз ин ту бошию ман.

xxx

Бархезу ба сарвакти асирон гузаре кун,
Чашме бикүшо, сӯйи ғарибон назаре кун.
Эй гирия, биё, дар гами ҳаҷраш мададе кун,
В-эй нола, бирав, дар дили сахташ асаре кун.
Чун оина ҳар лаҳза ба ҳар кас манамо рӯй,
Зинҳор, ки аз охи дили мо ҳазаре кун.
Хун шуд чигари халқ, ба дилҳо мазан оташ,
Андеша зи дуди дили хунинчигаре кун.
Аз баҳри гирифториин мо зулф маёрой,
Мо бастаи домем, ту фикри дигаре кун.
Эй хоча, машав сокини бутхонаи сурат,
Берун раву дар олами маънӣ сафаре кун.
Ман беҳабарам, гар ҳабарам нест, Ҳилолӣ,
Аз беҳабариҳои ман ўро ҳабаре кун.

xxx

Дар кӯйи бутон нест касе зортар аз ман,
Дар пеши азизони ҷаҳон хортар аз ман.
Гуфтӣ, ки маро ёри вафодор басе ҳаст,
Ҳастанд, вале нест вафодортар аз ман.
Гар толиби онӣ, ки ба ёре бинишинӣ,
Бинишин, ки туро нест касе ёртар аз ман.
Чун ғунча агар синаи тангам бишикофтӣ,
Донӣ, ки набудааст дилафгортар аз ман.
Халқи ду ҷаҳон аст гирифтори ту, лекин
Дар ҳарду ҷаҳон нест гирифтортар аз ман.
Ҷуз ман дигареро саги он кӯй махонед,
К-ин мартабаро нест сазовортар аз ман.
Имрӯз агар ишқ гуноҳ аст, Ҳилолӣ,
Фардо натавон ёфт гунаҳкортар аз ман.

www.kmt.tj

xxx

Эй моҳи ману шоҳи сипоҳи ҳама хубон,
Хубон ҳама шоҳанд, ту шоҳи ҳама хубон.
Он чо, ки ту бар маснади иззат бинишинӣ,
Бар бод равад ҳашмату чоҳи ҳама хубон.
Аз ҳайрати он чашм, ки бе сурма сиёҳ аст,
Хун меравад аз чашми сиёҳи ҳама хубон.
Сӯям назаре кун, ки базе хубтар афтад
З-он чашм нигоҳе зи нигоҳи ҳама хубон.
Хубон чу саросар ҳама дар роҳи ту хоканд,
Хок аст сарам бар сари роҳи ҳама хубон.
Тег аз кафи хубон гунаҳе нест ва гар ҳаст,
Бар гардани ман бод гуноҳи ҳама хубон.
Пурсед, ки он зуҳраҷабин кист, Ҳилолӣ?
Хуршеди ҳама оламу моҳи ҳама хубон.

xxx

Лайлию Мачнун агар мебуд дар даврони ту,
Ин яке ҳайрони ман мегашту он ҳайрони ту.
Домани худро бикаш имрӯз аз дасти рақиб,
Варна чун фардо шавад, дасти ману домони ту.
Заҳми пайкони туро марҳам чаро бояд ниҳод?
Гар касе марҳам ниҳад, боре ҳам аз пайкони ту.
Кай зи майдони ту бархезам? Ки баъд аз куштанам
Гарди ман ҳам барнахоҳад хост аз майдоғи ту.
Меҳнати рӯзи қиёмат бар ман осон бигзарад,
З-ин укубатҳо, ки дидам дар шаби ҳичрони ту.
Дӣ, ки аз нози итоболуда мекуштӣ маро,
Вой, гар зоҳир намешуд хандаи пинҳони ту.
Дар гами хичрон, Ҳилолӣ, сабр кун, тадбир чист?
Ҳеч тадбире надорад дарди бедармони ту. ●

www.kml.tj

XXX

Хуш бошад, агар бошам бар тарафи чаман бо ў,
Ман бошаму ў бошад, ў бошаду ман бо ў.
Бар ҳам задани чашмаш чон мебарад аз мардум,
Кай зинда тавон будан як чашм задан бо ў?
Бо ў чу пас аз умре хоҳам сухане гӯям,
Ҳаргиз нашавад пайдо тақриби сухан бо ў.
Қонам бари қонон аст, ман худ тани бечонам,
Оре, зи кучо бошад чон бо ману ман бо ў.
То аҳд шикаст он маҳ, бигдохт Ҳилолиро,
Дидӣ, ки чӣ кард охир он аҳдшикан бо ў?

xxx

Ёр видоъ мекунад, тоби видоъи ёр ку?
Ваъдаи васл медиҳад, тоқати интизор ку?
Нисбати рӯи хуби ӯ бо маҳу меҳр чун кунам?
Орази меҳру моҳро турраи мушкбор ку?
Ёри наву баҳори нав боиси мачлис асту май,
Соғари лолагун кучо, сокии гулъузор ку?
Ваҳ, ки бар остони ту гашт рақиб муътабар,
Пеши сағи дарат маро ин қадар эътибор ку?
Табъи Ҳилолӣ аз чаҳон сӯи адам кашад, вале
Ту, ки ба ӯ чу нест, хуштар аз ин диёр ку?

xxx

Бе чиҳат бо мо чаро оҳанги ғавго кардай?
Голибан, имрӯз қасди куштани мо кардай.
Гоҳ чун ширу шакар, гоҳо чу обу оташӣ,
Ман намедонам, чӣ хӯй аст ин, ки пайдо кардай?
Гар Масеҳо мурдаеро зинда мекард аз дуьо
Ту ба як дашном кори сад Масеҳо кардай.
Дида ҷойи туст, биншин, аз назар ғоиб машав,
Мардумӣ кун, чун миёни мардумон ҷо кардай.
Дӯш меғуфтам, ки: Меҳмони Ҳилолӣ бош. Гуфт:
Дидани хуршедро дар шаб таманно кардай?!

xxx

Дардо, ки боз моро дарди ачаб расида,
Ҳам дил зи даст рафта, ҳам чон ба лаб расида.
Он мохрӯ, ки бо ман шабҳо ба рӯз кардӣ,
Рафтасту дар фироқаш рӯзам ба шаб расида.
Кай бошад он, ки бинам аз давлати висолаш
Андӯху дард рафта, айшу тараб расида.
Мушкил, ки дар қиёмат бинанд аҳли дӯзах
Инҳо, ки бе ту бар ман аз тобу таб расида.
Ғайр аз талаб. Ҳилолӣ, коре макун дар ин раҳ,
Ҳар кас расида ҷойе, баъд аз талаб расида.

xxx

Ба кучо равам зи дардат, чӣ даво кунам, чӣ чора?
Ки ҳазор бор хун шуд қигари ҳазорпора.
Манаму зи ишқ дарде, ки ағар ба кӯҳ гӯям,
Ба Худо, ки нарм гардад дили сахти санги хора.
Ба ду дида кай тавонам, ки рухи ту сер бинам?
Ду ҳазор дида хоҳам, ки туро кунам назора.
Маҳи ман, зи ҷамъи хубон ба касе туро чӣ насибат?
Ту зиёдаи зи моҳу дигарон кам аз ситора.
Зи барои куштани ман чу бас аст чашми шӯхат,
Зи чӣ мекашанд ханҷар мижаҳо зи ҳар канора?
Чу ғанимат аст хубӣ, ба карашма ҷилвае кун,
Ки ба олами ҷавонӣ нарасад касе дубора.
Дили хастаи Ҳилолӣ чу бисӯхтӣ, ҳазар кун,
Ки мбод аз оташи ӯ бирасад ба ту шарора.

xxx

Эй ҳамчу парӣ аз мани девона рамида,
Сад бор маро дидаву гӯё, ки надида.
Дарёб, ки мотамзадае рӯзи фироқат
Ҳам чехра харошидаву ҳам чома дарида.
Эй доғ ба он ошиқи мархум, ки ҳаргиз
Не бо ту сухан гуфтаву не аз ту шунида.
3-ин ашки чигаргун ачабе нест, ки имрӯз
Хори ғами ӯ дар чигари реш халида.
Озурда шуд аз чашми ман имшаб кафи поят,
Дардо, ба кафи пойи ту осеб расида!
Он дил, ки на ғам хӯрдию не оҳ кашидӣ,
Аз дасти ғамат, оҳ, чӣ гӯям, чӣ кашида?
Бар рӯи ту ин қатраи хун чист, Ҳилоли?
Гӯё, ки ба рӯи ту дил аз ғусса давида.

xxx

Ғар нест чоми гулгун, хуш нест даври лола,
Бе май чӣ нашъа хезад аз дидани пиёла?
Ман Нӯҳи рӯзгорам, аз гиря ғарқи тӯфон,
Ку ҳамдаме, ки гӯяд дарди ҳазорсола?
То кай ба нозу шӯҳӣ, лабро газӣ ба дандон?
Гулбарги нозукатро озурда сохт жола.
Қатли рақиби худро бо ман ҳавола кардӣ,
Аз дасти ман чӣ ояд? Ҷам бо Худо ҳавола.
Бар сафҳаи дили ман зикри май асту шоҳид,
Ақди муҳаббат омад мазмуни ин қабола.
Ғамдидае, ки хоҳад шарҳи ғами Ҷилолӣ,
Аз хуни дидаи худ рангин кунад рисола.

xxx

Бар бистари ҳалокам бемору зор монда,
Корам зи даст рафта, дастам зи кор монда.
Рафтаст васли чонон, мондаст чони зоре,
Эй кошкӣ намондӣ ин чони зормонда!
Ман кистам? Ғарибе, аз васл бенасибе,
Ҳичрони ёр дида, дур аз диёр монда.
Дар дил зи гулъузоре будаст хор-хорё,
Он дил намонда, аммо он хор-хор монда.
Бо он ки дар ҳавояш хокам ба гард рафта,
Ҷро ҳанӯз аз ман бар дил ғубор монда.
Ҳар чо, ки ман ба роҳе худро бад-ӯ расондам,
Ҷ низ даргузашта, ман шармсор монда.
Ваҳ, чун кунам, Ҳилолӣ? Он моҳ бо рақибон
Фориг нишаставу ман дар интизор монда.

xxx

Имшаб ту боз чашму чароғи кӣ будай?
Ҷонам бисӯхт, марҳами доғи кӣ будай?
Эй боғи навшукуфта, кучо рафай чу абр?
Эй сарви наврасида, ба боғи кӣ будай?
Ман чун чароғ чашм ба роҳи ту доштам.
Эй нури ҳар ду дида, чароғи кӣ будай?
Дорам ҳазор тафриқа дар гӯшаи фироқ
К-аз фориғони базм фароғи кӣ будай?
Эй гул, ки ҷон зи бӯйи хушат тоза мешавад,
Мурдам зи рашк, атри димоғи кӣ будай?
Боз ин ғубор чист, Ҳилолӣ, ба рӯи ту?
Дар кӯйи маҳвашон ба суроғи кӣ будай?

xxx

Дидаам аз ту ҷафое, ки надидаст касе,
Балки 3-ин гуна ҷафо ҳам нашунидаст касе.
Ҳар касе меҳнати ишқи ту кашидаст, вале
Он ҷӣ ман аз ту кашидам, накашидаст касе.
Дар раҳи ишқ зи манзилғаҳи мақсуд мапурс,
К-он мақомест, ки он ҷо нарасидаст касе.
Лаззати чошнии васли ту ман донаму бас,
Ки чу ман заҳри фироқат начашидаст касе.
Пеши ман шарҳ макун ошиқии Мачнунро,
Ки чун ман ошиқи девона надидаст касе.
Турфа боғест гулистони ҷаҳон, лек ҷӣ суд?
Ки гули ишрат аз ин боғ начидаст касе.
Дилу ҷон дод Ҳилолию ғами ишқ харид,
Гарчи ғахро ба дилу ҷон нахаридаст касе.

XXX

Ногоҳ гар зи мо сухане гӯш мекунӣ,
Як лаҳза ногузашта фаромӯш мекунӣ.
Гӯйӣ ба дигарон сухан, аммо чу ман расам,
То нашнавам ҳадиси ту, хомӯш мекунӣ.
Як рӯз ҳам ба маҷлиси мо чехра барфурӯз,
То чанд бода бо дигарон нӯш мекунӣ?
Дастӣ маро бигир, ки аз по фитодаам!
Бо дигарон чӣ даст дар оғӯш мекунӣ?
Гӯши ризо ба қавли Ҳилолӣ намениҳӣ
Гӯё, ҳадиси мадаъиён гӯш мекунӣ.

xxx

Душина кучо рафтию меҳмони кӣ будӣ?
Дил бе ту ба ҷон буд, ту ҷонони кӣ будӣ?
Ин ғусса маро кушт, ки ғамхори кӣ гаштӣ?
В-ин дард маро сӯхт, ки дармони кӣ будӣ?
Бо холи сияҳ мардуми чашми кӣ шудӣ боз?
Бо рӯй чу маҳ шамъи шабистони кӣ будӣ?
Эй давлати бедор, ба паҳлӯи кӣ хуфтӣ?
В-эй бахти гурезанда, ба фармони кӣ будӣ?
Шӯре ба дили сӯхта афтод, бифармо,
Имшаб намаки синаи бирёни кӣ будӣ?
Ман бо дили ошуфта чӣ донам, ки ту имшаб
Чамъияти аҳволи парешони кӣ будӣ?
Дур аз ту сияҳ буд шаби тори Ҳилолӣ,
Эй моҳ, ту хуршеди дурахшони кӣ будӣ?

xxx

Зи дурӣ то ба кай моро чунин маҳчур медорӣ?
Ва гар наздик меоям, ту худро дур медорӣ.
Табиби ман туй, аммо маро бемор мецоҳӣ,
Давои ман туй, аммо маро ранчур медорӣ.
Ба нури худ шабе равшан накардӣ маҷлиси моро,
Чароғи ошноиро чаро бунур медорӣ?
Магар кайфияти ранчи хумор, эй чон, намедонӣ?
Ки моро бе шароби лаъли худ маҳмур медорӣ.
Ба дастури сагон з-ин, ки ошиқро бад-ин дастур медорӣ?
Ба базми васл ҳозир мекунӣ арбоби ҳашматро,
Ҳамин мискин Ҳилолиро зи худ маҳчур мдорӣ.

xxx

Эй зи баҳор тозатар, тозабаҳори кистӣ?
Ваҳ, чӣ нигори турфай, турфанигори кистӣ?
Ҳаст рухи ту моҳи нав, кавкабаи ту шоҳи ҳусн,
Моҳи кадом кишварӣ, шоҳи диёри кистӣ?
Лолаву сарви ин чаман мунфаъланд пеши ту,
Сарви кадом гулшанӣ, лолаъгузори кистӣ?
Ҳастаи ранҷи фурқатам, куштаи дарду ҳасратам,
Ман ба миёни меҳнатам, ту ба канори кистӣ?
Чист, Ҳилолӣ, ин ҳама меҳнату дарди ошиқӣ?
Ҳоли ту зор шуд, бигӯ, ошиқи зори кистӣ?

xxx

Сўйи шикор, эй бути раъно, чӣ меравӣ?
Шаҳре хароби туст, ба саҳро чӣ меравӣ?
Гар меравӣ ба шаҳр, ки сайде фидат ба дом,
Ин чо маро гузошта, танҳо чӣ меравӣ?
Бе саг намераванд саворон ба азми сайд,
Чун мо саги туем, ту бе мо чӣ меравӣ?
Сайди туанд гӯшанишинони шаҳру кӯй,
Бар азми ваҳши бодияпаймо чӣ меравӣ?
Ҳамроҳи туст лашкари хусну сипоҳи ноз,
Бо сад ҳазор фитнаву ғавго чӣ меравӣ?
Оинае бигиру тамошои хеш кун,
Сўйи чаман ба азми тамошо чӣ меравӣ?
Чун ёр ваъда кард, Ҳилолӣ, ба қатли ту,
Ў мекушад, ту баҳри тақозо чӣ меравӣ?

Китоб бо тамғаи нашриёти
«Адиб ба таъъ расидааст

БАДРИДДИНИ ҲИЛОЛӢ

Саду як ғазал.

Ба матбаа 10.10.2008. супурда шуд.
Ба чопаш 23.10.2008 имзо шуд.
Андозаи 70x108 1/32 когази офсетӣ.
Чопӣ офсетӣ. Ҷузъи нашрию ҳисоби 4,0. Адади
Нашр 300 нусха. Супориши № 24

Нашриёти «Адиб 734018 ш. Душанбе,
кӯчаи Н.Қарабоев 17 «а»

3004

www.kmtti